

Mircea Florin Caracaș

LBRIIS

We know
books

Constantin Bogdan

VINDECARE PRIN MUZICĂ

Volumul I

*Prefețe de
Ioan Cuculescu și Liliora Macovei*

E I K O N

București, 2019

PREFAȚĂ (I)	7
-------------------	---

PREFAȚĂ (II)	9
--------------------	---

CAPITOLUL I

Abordarea și studierea muzicii dintr-o perspectivă științifică mai puțin cunoscută: acțiunea undelor sonore asupra nivelelor fizico-chimic, biologic și psihologic	21
--	----

CAPITOLUL II

De ce meloman și nu melofil?	31
------------------------------------	----

CAPITOLUL III

Farmacopeile muzicale – de la meloterapia antică la muzicoterapia modernă	35
--	----

CAPITOLUL IV

O utilizare mai puțin cunoscută a muzicoterapiei: tulburările sexuale	41
--	----

CAPITOLUL V

Experimente de muzico terapie	45
-------------------------------------	----

CAPITOLUL VI

Scrierea și audierea muzicală. Mecanisme-terapii	51
--	----

CAPITOLUL VII

Muzeul muzicii din Paris	57
--------------------------------	----

CAPITOLUL VIII

Mecanisme. Terapii muzicale	65
-----------------------------------	----

CAPITOLUL IX	
Sărbătoarea muzicii din Paris - Iunie 2017	75

CAPITOLUL X

Opera transpusă cinematografic. Flautul fermecat de mozart.....	83
---	----

CAPITOLUL XI

Opera Bastilia din Paris	91
--------------------------------	----

CAPITOLUL XII

Terapia inimii prin muzică.....	95
---------------------------------	----

CAPITOLUL XIII

Vindecarea inimii prin muzică. Accentuarea elementului dramatic.	
Beethoven - Simfonia a v-a.....	105

CAPITOLUL XIV

Rezultate treptate de vindecare a inimii mele bolnave	
prin medicamente și muzică	111

CAPITOLUL XV

Vindecarea memoriei celulare-metode, mecanisme	
prin muzicoterapie. Nerecunoștința omului-consecințe.	
Conștiință sau conștiință?	119

CAPITOLUL XVI

Muzico-terapia receptivă.....	129
-------------------------------	-----

CAPITOLUL XVII

Sokoloff.....	145
---------------	-----

CAPITOLUL XVIII

Înima, muzica, tăcerea, pacea	151
-------------------------------------	-----

CAPITOLUL XIX

Tragismul tăcerii. Despre tăcerea muzicii	159
---	-----

CAPITOLUL XX	
Despre tăcere. Istoric	165
CAPITOLUL XXI	
Forța tăcerii	171
CAPITOLUL XXII	
Muzica, tăcerea și cântul păsărilor ca meloterapie.....	179
CAPITOLUL XXIII	
Obiectivele muzicoterapiei. Teste	189
CAPITOLUL XXIV	
Bilanțul psihomuzical și obiectivele muzicoterapiei.....	195
CAPITOLUL XXV	
Fête de la musique - 21 iunie 2018	199
CAPITOLUL XXVI	
Spectacol de balet acvatic la piscina Suzanne Berlioux din Juvisy sur Orge.....	203
CAPITOLUL XXVII	
Madrigaloterapia	211
CAPITOLUL XXVIII	
Vindecarea prin muzicoterapie. Centrul International de Muzicoterapie din Noisy le Grand-Paris	217
CAPITOLUL XXIX	
Profesorul Jaques Jost. C.I.M.....	225
CAPITOLUL XXX	
Muzica psalmilor biblici	229
CAPITOLUL XXXI	
Medierea muzicală. Atelerul de scriere. Memoria creativă	237

CAPITOLUL XXXIII	
Cantus mundi.....	245

CAPITOLUL XXXIV	
Vindecare prin muzica de operă.....	251

CAPITOLUL XXXV	
Suferință și vindecare prin muzică.....	259

CAPITOLUL XXXVI	
Răbdare, echilibru și sunet în procesul de vindecare	269

CAPITOLUL XXXVII	
Al XVI-lea festival Guitar Essonne Escalé en Portugal	
16-18 noiembrie 2018	281

CAPITOLUL XXXVIII	
Espace René Helguen – Athis Mons -	
14-15 ianuarie 2019	289

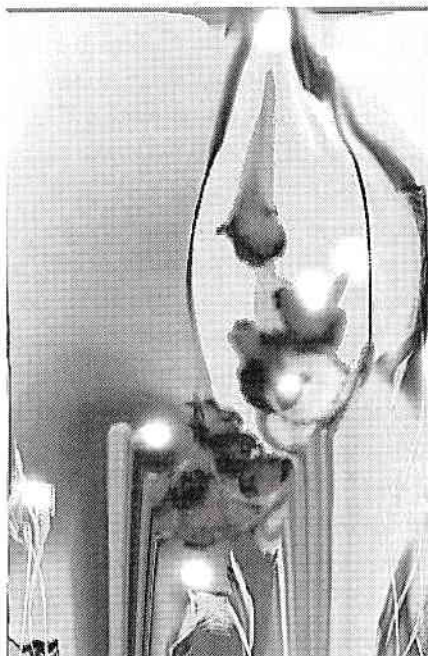
CAPITOLUL XXXIX	
La Traviata	295

CAPITOLUL I

LIBRIS

We know
books

Abordarea și studierea muzicii dintr-o perspectivă științifică mai puțin cunoscută: acțiunea undelor sonore asupra nivelelor fizico-chimic, biologic și psihologic

Echilibru

În edificarea a ceea ce unii autori au numit SONOLOGIE s-au angajat de-a lungul timpului muzicieni (muzicologi), biologi, psihologi, fizicieni, biochimisti, medici, ingineri chimisti.

Structurile biologice care viețuiesc pe Terra au apărut, s-au dezvoltat, trăiesc și vor continua să existe sub o multitudine de radiații, între acestea și radiațiile acustice și în particular cele muzicale cu influențele lor specifice asupra viețuitoarelor, plante și animale.

Ori aceste influențe au făcut și fac obiectul unor studii care urmăresc să descifreze mecanismele enzimatică, atomo-moleculare. **Eugen Celan** vorbește de o „homeostazie acustică” adică de un echilibru vitalmente necesar; atât izolarea fonică cât și poluarea sonoră peste anumite limite sunt urmate de o întreagă gamă de manifestări patologice.

O lucrare de sinteză „**Introducere în sonologie**” a publicat în 1984, la Editura muzicală, compozitorul **Corneliu Cezar** care și-a făcut o documentare amplă, de aproape 600 referințe bibliografice la care s-au adăugat discuții cu biologi, medici, compozitori, biofizicieni, psihologi, între aceștia acad. Eugen Macovschi, dr.doc. Victor Săhleanu, doctorii în biologie Marioara Godeanu și Eugen Celan, inginerii chimisti Cristina Mac și Cristian Popescu, medici care au experimentat muzicoterapia, dr. Constantin Bogdan și alții.

Lucrarea lui Corneliu Cezar se situează la intersecția dintre muzicologie, fizică și biologie și demonstrează că interferența radiațiilor sonice cu viul ajunge până la nivelul proceselor fundamentale-biochimismul celular, enzimatic care guvernează viața.

Privind domeniile de acțiune ale undelor sonore, cercetările au evidențiat: nivelul atomic și molecular al materiei nevăzute; nivelul celular al țesuturilor și organismelor vegetale; nivelul celular al țesuturilor și organismelor animale; comportamentul subiecților umani în stare normală; comportamentul subiecților umani în stări specifice patologice.

Autorul Corneliu Cezar mărturisește opțiunea pentru termenul de sonologie:....”**am evitat termeni mai pretențioși ca „sonozofie” sau specializați ca „sinergetica sunetului”** etc; am preferat să preiau un termen creat în cadrul Institutului de Sonologie din Utrecht (unde însă denumirea nu se referă decât la studiul din punct de vedere acustic

și electro-acustic al fenomenului sonor) și să-l extind în sensul menționat. În această lucrare termenul de sonologie va acoperi astfel atât **aria cercetărilor privitoare la raporturile dintre sunet, număr psihic și cosmos (sonozofie) cât și efectul undelor sonore asupra domeniilor fizico-chimic (sonicitate),biologic (sinergetica sonoră) și psihologic (soniatrie, muzicologie, psihologie muzicală)**”.

Mai mulți cercetători au evidențiat acțiunea undelor sonore și ultrasonore asupra creșterii și dezvoltării plantelor. Între aceștia **indianul T.C. Singh**, directorul departamentului botanic al Universității din Madras. El a observat folosind un diapazon în stare de vibrație timp de 30 de minute, accelerarea deplasării; aceeași accelerare se observa și când se cânta cu vioara în preajma plantei (experimentul s-a făcut cu o plantă acvatică *Hydrila verticillata*); după 15 zile de tratament acustic cu muzică plantele erau mai robuste și crescuseră mai înalte decât plantele martor –efect de creștere și dezvoltare. Continuând și cu alte experimente, folosind **muzică executată la flaut, vioară și armonium** Singh consideră „fără umbră de îndoială că undele sonore armonice influențează creșterea plantelor și producerea florilor, fructelor și a semințelor”. Transferă experiențele și în mediul agricol și obține, prin amplificarea unor muzici la difuzoare, recolte la culturile de orez, superioare cu 25 -60% celor medii regionale. Cu o creștere de peste 50% și același procedeu obține creșteri la producția de arahide și de tutun.

George E. Smith botanist, agricultor și cercetător constată că expunând la muzică o cultură de porumb și una de soia, acestea s-au dezvoltat mai bine – tulpini mai rezistente și mai verzi decât două culturi similare,porumb și soia care nu au „ascultat” muzică. Smith a explicat că datorită energiei sonore activitatea moleculară a celor două plante se intensifică; termometrele așezate în apropierea plantelor au înregistrat o temperatură mai mare cu 2 °.

Vestea despre aceste cercetări a stârnit un val de experimente în fosta URSS, Canada și alte țări americane și europene.

Elpine constată că „ultrasunetul stimulează procesele enzimatice datorită reacțiilor de oxidare”.

Cercetătoarele **Mary Measures și Pearl Weinberger de la Univer-**

sitatea din Ottawa dovedesc că ultrasunetele activează schimburile enzimactice și ritmul respirator al plantelor și semințelor.

Experiințe interesante au fost întreprinse de către **Dorothy Rettallack** în 1968 la **Denver** în care demonstrează efectul muzicii asupra plantelor, dar explicațiile nu au fost în totalitate satisfăcătoare și experimentele continuă.

Interesul acestor experimente nu se restrânge numai la acțiunea undelor sonore asupra regnului vegetal; nenumărate domenii de investigare se deschid asupra unor realități încă necunoscute sau poate prea puțin cunoscute din regnul animal ca și la om.

Spre deosebire de plante, animalele emit ele însele sunete. De aceea și influența sunetelor asupra regnului animal este mai complexă. Unele specii de animale (câini, pisici) pot fi învățate să „cânte”, să urle melodios.

S-au înregistrat pe bandă magnetică mamifere acvatice care „cântă”, emit sunete melodioase.

Este cunoscut faptul că vacile dau mai mult lapte dacă ascultă muzică. **Vivaldi** e considerat unul dintre cei mai „lactogeni” compozitori. **Olivier Messiaen** și-a consacrat mulți ani din viață studierii cântecelor păsărilor în încercarea de a pătrunde structurile lor ritmico-melodice, posibila încărcătură semantică și în general pentru a surprinde sunetul frumuseții lor.

Efectele psihologice ale muzicii au mobilizat multe cercetări care au studiat impactul psihologic al melodiei asupra afectivității ascultătorului, ritmul muzical și influențele sale asupra psihicului și efectele psihosomatice, creșterea performanțelor psihomotorii; aceste efecte sunt cu atât mai influente cu cât organismul are ritmurile sale proprii – frecvența cardiacă, respiratorie, mersul, vorbitul, clipitul etc.

Importanța ritmului muzical are relații cu celelalte elemente structurale ale muzicii și de asemenea, a fost relevat substratul neurofiziologic al muzicii.

Hans von Büllow a afirmat: „la început a fost ritmul”, fiindcă numeroase elemente muzicale create de om se supun în ultimă instanță unor principii ritmice.

Interacțiunea muzicii cu funcțiile psihologice, efectele psihosomatice au deschis calea cercetării funcțiilor terapeutice ale muzicii.

Cercetări statistice privitoare la evaluarea datelor muzicoterapiei au fost efectuate de către **Downey și Knapp (1927)**, **Washbrun, Child și Abel (în același an)**, **Barry și Bousefield (1933)**, **Krugmann (1943)**, **Eysenck (1962)**, citați de **Corneliu Cezar**.

Studii importante asupra muzicii terapeutice aparțin doctorului **P. Marchais**, care publică în 1964 un studiu clar, documentat și precis al noului domeniu al muzicii terapeutice, în care alături de psihofarmacologie, descrie și efectul muzicii asupra unor maladii mentale, relatând cazuri în care muzica deține efectiv rolul psihoterapeutului (Corneliu Cezar); peste 3 ani, în 1967, **Stravinski** atrage atenția asupra unei posibile alte întrebuințări a muzicii în domeniul audio-analgezic. **Gabai și Jost, Henrietta G. Price** preiau și dezvoltă efectul muzicoterapiei în odontostomatologie. Gabai și Jost ne spun că muzica reprezintă o putere considerabilă. Ea aparține astăzi unei lumi științifice care acționează asupra conștiinței noastre psihice și fizice.

Henrietta G. Price utilizează o lungă listă de compozitori și opere în odontostomatologie din care nu lipsesc **Bach, Beethoven, Brahms, Chopin, Debussy, Grieg, Haydn, Ceaikovski**.

În urmă cu câteva decenii un doctorat în stomatologie la facultatea din București a avut ca temă: muzicoterapia în stomatologie.

Muzicoterapia se impune ca un nou instrument care se alătură psihofarmacologiei și apar noi studii cum este cel semnat de **dr. J. Guilhot și J. Jost: „muzică, psihologie și psihoterapie”**.

Organele psiho-fizice ale corpului omenesc intră în rezonanță cu emisiunile sonore produse de un instrument de orchestră care declanșează o vibrație a acestor organe conform legilor fizicii ondulatorii; aceasta este o parte din mecanismul interacțiunii muzică-organism uman. De altfel „laborioasa problemă” a „fenomenologiei vibrațiilor”, principala problemă a Sonologiei, mecanismul complet și complex al destinderii psiho-muzicale își așteaptă încă și alte clarificări.

Alte studii au edificat efectul relaxant, comunicarea non-verbală (**E.T. Gaston**), efectele asupra structurilor neurovegetative.

De la studiile de terapie prin muzică nu a fost decât un pas până la ideea alcătuirii de farmacopei muzicale în prezent de o mare varietate, în funcție de experiențele diferiților autori muzicoterapeuți. Există compozitori și opere care se regăsesc în mai multe farmacopei muzicale, altele propun autori și opere potrivit unei viziuni proprii.

De altfel, muzicoterapia nu este chiar o utilizare nouă a muzicii în terapeutica bolilor, echilibrarea diferitelor stări ale organismului, decât prin studiile mai recente din epoca modernă care i s-au dedicat, pentru că dacă ne întoarcem în timp, ne întâlnim cu meloterapia antică, cea care nu avea un fundament științific, nici unul magic, ritualic dar cu efect terapeutic.

În epoca modernă au fost redescoperite virtuțile terapeutice ale sunetelor (acea „altă întrebuințare fascinantă” despre care vorbea Stravinski) care nu înseamnă astăzi decât revenirea, poate pe alt plan și cu alte mijloace, la vechea lor întrebuințare care-i permitea, spre exemplu, lui Homer să spună: „...cu ajutorul unui cântec magic, ei opriră sângele negru care curgea din rana lui Ulise” (Homer–Odissea) sau lui Empedocle: „Bolnavule (de dragoste) fă-te sănătos! Există cântece magice pentru aceasta”. (Euripide– Hipolit încornorat, Pribram K., 1964).

Sănătatea, înțelepciunea și muzica erau lucruri inseparabile pentru antici. Pitagoreicii „se foloseau de incantații pentru vindecarea unor boli; susțineau, de asemenea, că muzica are un mare rol în pastrarea sănătății dacă este întrebuințată în chip cuvenit” (Elefterescu Em., Iamblih).

Alte susțineri ale pitagoreicilor (pe care Platon i-a urmat în multe privințe) privind muzica: „muzica este armonizarea contrariilor, unificarea și armonizarea lumii; armonizarea se săvârșeste prin muzică și medicină” (Theodorescu Dem, 1974, Arapu Bogdan – Daniel, 1975). Riturile vindecătorilor antici cu evantaiul lor sonor ritmat ne-au învățat că muzica poate suprima angoasele, tensiunile și inhibițiile.

Tot meloterapia antică ne amintește că Orfeu îmblânzea fiarele cu lira, iar celălalt Orfeu, David „luând harpa cânta și lui Saul îi era mai ușor și mai bine și duhul cel rău se depărta de la el.

Școlile lui Delphi și din Cos (Hipocrate), cunoșteau deja efectul

analgic al muzicii. Mai târziu, în epoca modernă, muzica în scop terapeutic pătrunde în psihiatrie și unul din primii promotori a fost germanul Lange-Lüdecke. În Franța J.Jost folosește muzica în logopedie, apoi folosirea muzicii cucerește serviciile de ortopedie și de reumatologie care asociază muzica procedurii de kinezoterapie.

O altă indicație a muzicii o constituie tulburările sexuale pentru terapia cărora e utilizată muzica africană, dar nu numai aceasta.

În Franța, Nadine Grafeille s-a ocupat de folosirea muzicii în tulburările sexuale experimentând în clinica ginecologică a Universității din Bordeaux; la aceeași universitate Prof. Brum comunică obținerea de rezultate bune în cazul de ejaculare precoce, unele forme de impotență prin absența erecției ca și a anorgasmiei.

N.Grafeille a întocmit liste de opere muzicale recomandate a fi utilizate în tulburările sexuale - pasaje selectate din preludiile de Bach, din Ravel, Pink Floyd, Bécaud, Amstrong și Brassens ca și si Wagner (Tristan și Isolda), Venusberg de Tannhäuser. Pentru cuplurile care nu sunt receptive la muzica clasică și au preferințe pentru muzica modernă se pot folosi alte genuri: operă, operetă, pop, rock sau transcripții din Bach sau din Mozart în jazz, pentru a stimula cuplul în sensul dorit pentru destindere și deconectare.

Despre impactul psihosomatic al muzicii asupra unor organe și aparate s-au întreprins o serie de cercetări care au evidențiat influențe asupra metabolismului, circulației volumului sanguin, vasomotricității, pulsului, tensiunii arteriale, frecvenței respiratorii.

Vibrațiile muzicale produc schimbări la nivelul sistemului autonom, imun, endocrin, tegumentelor, (modificări vasomotorii și ale secreției sudorale).

Diamond (1981) citat de Iamandescu, constată că receptorii durerii de la nivelul osos și al părților moi adiacente prezintă o creștere netă a pragului durerii în cursul audierii muzicii, ceea ce a permis utilizarea muzicii în terapia bolnavilor cu fracturi.

- LIBRIS | We know books
1. Corneliu Cezar: "Introducere în sonologie", Editura Muzicală, București, 1984,
 2. Constantin Bogdan: "Viața ca dar", Editura E-Publisher, București, 2016,
 3. Ioan-Bratu Diamandescu (sub redacția): "Muzicoterapie receptivă", ediția a II-a, Editura Fundației "Andrei Șaguna", Constanța, 2011,
 4. *** Documenta CIBA-GEIGY: "Musicothérapie dans les troubles sexuels", Bâle, 4, 1986,
 5. E.Nichifor, C.Bocârnea : " Medicină și muzică", București, Editura Medicală , 1965,
 6. Bruno Nettl - "Music in Primitive Culture" – Cambridge, Harward University Press, 1956,
 7. Dorothy Retallack – " The Sound of music and Plants", Santa Monica, Cal, 1973,
 8. J.Jost – La Musico thérapie – Santé Publique, 197, mai 1960,
 9. J.Jost – " Dét"ente psycho – musicale en odonto- stomatologie" – Maloigne, Paris, 1972,
 10. M.Gabai – Psycho-Sophrologie et musique" - Inf.Dent.9, 1968,
 11. C.D. Maranto – "Aplications of music in Medecine", Washington D.C., The National Association for Music Therapy, inc., 1991.

CAPITOLUL II

LBRIS | We know
De ce meloman și nu melofil?
books

Prof.dr. Constantin BOGDAN

Preferințe

De mai mulți ani susțin înlocuirea termenului “meloman” cu “melofil” dar primul este atât de încetățenit încât în ciuda argumentelor pe care le invoc, lexical, de formare de cuvinte prin compunere și asociere, de exemple multiple, “meloman” rămâne pe poziție, pe nedrept, în opinia mea, consacrat definitiv.

Meloman se compune din două părți de cuvânt: “melo” –melodie, muzică și “man” care poate avea două sensuri de om, om al muzicii adică, dar și de iubire exagerată a muzicii, ceea ce ar putea trimite la “manie” ca în alte construcții similare – grafomanie de pildă.

Filo(philos= “iubitori”(grec):este un element de compunere, însemnând „iubitor”, prieten care servește la formarea unor substantive sau adjective.

Analizând alternativa pe care o propun „fil” și derivatele „filo”, „filie” se poate constata cu ușurință că această particulă e folosită în construcția multor cuvinte care definesc noțiuni, chiar discipline, particule; iubitor, iubire, are totdeauna o conotație semantică psihologică pozitivă – iubire, atașament, preferință. Unele construcții ne dezvăluie originea, doar dacă facem analize etimologice: filosofie, într-o definiție simplificată – iubire a gândirii, înțelepciunii, filantropie (iubire de oameni), filarmenică (iubire de armonie, de muzică), filatelie (iubitor și colecționar de mărci poștale, apoi alte construcții care nu mai au nevoie de a fi explicate: francofil, anglofil, columbofil, calofilie, filocalie etc).

Privind construcția „meloman”cu particula „man” este ușor de observat că majoritatea exemplelor au conotații și semnificații psihologice negative, unele, în funcție de intensitatea manifestărilor, când se însoțesc de agresivitate, de manifestări obsesivo-fobice, cu efecte antisociale , se integrează unui perimetru psihiatric:dromoman/dromomanie,cleptoman/cleptomanie, procesoman/procesomanie ș.a.

De altfel, manie, derivată a lui man, conform DEX înseamnă: preocupare exagerată și obsedantă pentru ceva; apucătură bizară, ciudățenie, toană.

Acestea ar fi câteva argumente lexicografice, semantice pentru melofil/melofilie, în locul lui meloman....melomanie, construcție neutilizată în vorbirea obișnuită dar posibilă teoretic în multe alte cazuri pornind de la „man”.